

Õ I E N D

Haapsalu

10.04.2015

I Sissejuhatav osa

1. Järelevalve läbiviimise koht ja alus: Kullamaa Keskkool, Lääne maavanema korraldus 15.09. 2014 nr 130 „Temaatilise haldusjärelevalve teostamine Lääne maakonna koolides ja lasteasutustes 2014/2015. õppeaastal“ ning haridus- ja teadusministri 12.05.2014. a määrus nr 15 „Haldusjärelevalve prioriteetid, temaatilise järelevalve teostamise, selle tulemuste vormistamise ja tulemustest teavitamise kord 2014/2015. õppeaastal“.

2. Haldusjärelevalve teostamise eesmärgiks oli selgitada, kuidas on õnnestunud koolil 2013/2014.õa järelevalve tulemusena õiendis sõnastatud ettekirjutuste ja ettepanekute ning õiendis mittesisalduvate täiendavate ettepanekute põhjal korrastada HEV õpilasi puudutav dokumentatsioon ja kuivõrd õpiabirühma õppekorraldus toetab seal õppivate laste, sh ühe LÕK õpilase arengu toetamist. 2013/2014.õppeaastal läbi viidud järelevalve käigus selgus, et tavaklassis õppivatele LÕK õpilastele ei rakendatud eripedagoogilisi õppemeetodeid ning koolil polnud LÕK-õppematerjale, õpiabi rühma tunnis rakendatavad meetodid ei toetanud õppijate arengut vajalikul määral. Esines puudusi HEV õpilaste dokumentatsiooni täitmisel nii paberil kui EHISes. HEV-koordineerijal polnud oma ülesannete täitmiseks vajalikku kompetentsust.

Järelevalve läbiviimise aeg: 25.02 – 06.03.2015

Läbiviija: Mare Tereping, Lääne Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna nõunik

3. Järelevalve läbiviimisel kasutatud meetodika: kogutud informatsiooni analüüsimine, sh Eesti Hariduse Infosüsteemis (edaspidi *EHIS*) kajastuvate andmete analüüsimine ja kontrollimine; õppeasutuse dokumentatsiooniga tutvumine ja selle sisu analüüsimine; vestlused direktori, õpiabirühma õpetaja, sotsiaalpedagoogi – HEV koordineerijaga ning vallavanema, asevallavanema ja vallasekretäri; tutvumine õppeasutuse õppe- ja kasvukeskkonnaga.

4. Lühiväljaõpetuse õppeasutusest:

4.1 õppeasutuse omandivorm ja aadress: munitsipaalkool, 90701, Kullamaa vald, Lääne maakond

4.2 õppeasutuse liik/tegutsemise vorm: gümnaasium

- 4.3 õppeasutuse pidaja: Kullamaa Vallavalitsus
- 4.4 õppekeel: eesti
- 4.5 õpilaste üldarv: EHISe 25. veebruari 2015 seisuga 137 õpilast
- 4.6 pedagoogide üldarv: 22

II Olukorra kirjeldus ja analüüs

Kullamaa Keskkool on alates 2000. aastast valla ainus kool. Ligi 40% õpilastest käib Kullamaa koolis ümberkaudsetest valdadest. Gümnaasiumiastme kolmes klassis õpib 34 õpilast. Lisaks on avatud 12. klass seitsme õpilasega mittestatsionaarses õppevormis. Õppekeelest erineva emakeelega õpilasi koolis ei ole. Tegutsevad hoolekogu ja õpilasesindus.

2013/2014.õppeaastal toimunud järelevalve ajal ei vastanud Kullamaa Keskkooli 26-st pedagoogist kahe kvalifikatsioon nõuetele. Kunsti, käsitöö ja kodunduse õpetajal oli üldkeskharidus. Ta oli omandamas erialast kõrgharidust. Tänapäevaks on ta erialase kõrghariduse omandanud, kuid Kullamaalt lahkunud ja asunud tööle ühes teises maakonna koolis.

Kehalise kasvatuse õpetajal, kes töötab koolis alates 1981. aastast, on samuti üldkeskharidus. 1999. aastal on ta läbinud Tallinna Ülikoolis täienduskoolitusena kehalise kasvatuse lisaeriala õppekava mahus 640 tundi ja 24-tunnise didaktikaalase täienduskoolituse. 2013/2014.õa järelevalve õiendis toodud ettekirjutuse kohaselt kuulutas direktor juunis 2014 välja konkursi kehalise kasvatuse õpetaja kohale. Kuulutus ilmus Õpetajate Lehes ja Läänlase portaalis. Kuna keegi ei kandideerinud, pikendas direktor endise õpetaja töölepingut käesoleva õppeaasta lõpuni.

2013/2014.õa töötas koolis koormusega 0,32 logopeed, kes elab ja töötab põhikohaga naabervallas. Kuna koduvald pakkus logopeedile täiskoormuse, lahkus ta töölt Kullamaa Keskkoolist. Läänemaa Rajaleidja keskus pole jõudnud seni nii väikese koormusega ametikohale uut spetsialisti leida. Seega pole Kullamaa keskkooli ja lasteaia lastele vajalik tugiteenus käesoleval õppeaastal tagatud.

HEV-õpilaste arengu toetamine

1. Hariduslike erivajadustega õpilase (HEV) õppe korraldamine ja andmete õigsus Eesti Hariduse Infosüsteemis

1.1. HEV õpilase õppe korralduse põhimõtted kooli õppekavas ja tugimeetmete rakendamine.

Tabel 1. HEV õppe korraldus

Kehtestatud kooli õppekavas (jah/ei)	Kooli õppenõukogu arvamus (jah/ei)	Kooli hoolekogu arvamus (jah/ei)	Kooli õpilasesinduse arvamus (jah/ei)	Õppekava avalikustamine veebis (jah/ei)	Koordineerija määramine (dir kk nr, kuupäev)
Jah	Jah	Kooli hoolekogu on teavitatud, arvamuse andmist pole protokollis fikseeritud	Ei	Jah	Kk 18.09.2013 nr 3-1/7

Direktor on määranud HEV õpilaste õppe koordineerijaks ja individuaalse arengu kaartide täitmise eest vastutajaks sotsiaalpedagoogi. HEV õppe korraldus on sätestatud kooli õppekavas. On kirjeldatud, kuidas toimub haridusliku erivajaduse märkamine, millisel juhul avatakse õpilasele individuaalse arengu kaart, kes selle täitmisel osalevad ja kus nimetatud kaarte hoitakse; kuidas toimub õpiabi rühma määramine ja millised dokumendid on vaja selleks vormistada ja kuidas õpiabis toimuv dokumenteeritakse, kuidas tehakse kokkuvõtteid õpiabi tõhususest ja kuidas teavitatakse lapsevanemaid; millisel juhul rakendatakse individuaalset õppekava, kes osalevad selle koostamisel; mis juhul suunatakse õpilane nõustamiskomisjoni ja millised dokumendid tuleb täita; kuidas toimub õpilase suunamine eriarstile.

Koolis töötab pikapäevarühm. Vajadusel abistab pikapäevarühma õpetaja õpilasi kodutööde tegemisel. Kõigil õpilastel, kes seda soovivad, on võimalik täiendavat õppimise alast tuge saada aineõpetajate konsultatsioonitundides. Pärast möödunud õppeaastal toimunud järelevalvet on **õppenõukogu** protokollide põhjal arutatud koosolekutel järgmisi hariduslike erivajadustega õpilaste õppimist toetavaid teemasid:

- HEV õppe korralduse muutmine kooli õppekavas; individuaalsel õppekaval õppinud õpilase üleviimine riiklikule õppekavale (põhjendust pole protokollis nimetatud, õpetajate hinnangul saab tavaõppekaval hakkama) – ÕN protokoll 17.03.2014 nr 1-6/5.

- Ühe õpilase klassikursust kordama jätmise ja 14-le õpilasele pikendatud õppetöö määramine. Ülevaade MTÜ Hoovõtukeskus laagri (põhikooli õpilaste koolist välja langemise ennetamine) tegevuses osalevate õpilase arengust ja käekäigust – 02.06.2014 nr 1-6/7
- LÕK õpilase üleviimine RÕKile. Täiendava õppetöö lõpetamine. Põhikooli korduseksamite sooritamine – 13.06.2014 nr 1-6/8
- IÕK õpilaste nimekirja täiendamine ja kinnitamine – 17.11.2014 nr 1-6/2
- IÕK määramine 18.11.2014 nr 3-1/22
- Õpiabirühma nimekirja kinnitamine – 18.11.2014 nr 3-1/23
- Õpilase kustutamine õpiabirühma nimekirjast lapsevanema avalduse põhjal; puudulikele hinnetele õppivatele õpilastele meetmete määramine – 30.12.2014 nr 1-6/3
- IÕK otsuse tühistamine – 02.01.2015 nr 3-1/26

Õppenõukogu koosolekute protokollid sisaldavad osalejate nimesid, päevakorda ja otsuseid.

Kooli käesoleva õppeaasta **üldtööplaanis** on kirjas HEV õppe koosolekute ja/või õppenõukogu koosolekute läbiviimise ajad, näidatud õppeaastat läbiv töö andekate õpilastega ja koostöö tugisüsteemide vahel.

Koolil on regulaarselt koos käiv hoolekogu. Hoolekogu protokollides ei kajastu otsusena, et hoolekogu oleks HEV õppe küsimuses arvamuse andnud, on märgitud, et direktor on teavitanud hoolekogu HEV õppe-korraldusest koolis.

Kooli **arengukava** on koostatud ajavahemikuks 2015-2017. Õppe- ja kasvatustöö valdkonnas on seoses HEV õppega järgmiseks kolmeks aastaks püstitatud järgmised arenguülesanded:

- tugisüsteemide edasiarendamine;
- võimaluste loomine tööks kasvatusraskustega õpilastega;
- töö individuaalsete õppekavadega;
- võimekate õpilaste arengu toetamine;
- osalemine olümpiaadidel, konkurssidel ja võistlustel.

Eelmise järelevalve ettepaneku tulemusena on loodud Kullamaa keskkoolis **HEV-õppe meeskond**, kuhu kuuluvad kõik klassiõpetajad, õpiabiõpetaja, sotsiaalpedagoog, kes on ka HEV koordineerija,

direktor ja õppealajuhataja. Nimetatud meeskond arutab HEV õppega seotud küsimusi kaks korda õppeaastas ning teeb ettepanekuid õpilastele õpiabi ja muude tugimeetmete määramiseks. Ettepanek edastatakse kooli laiendatud juhtkonnale, kes vormistab selle otsusena õppenõukogule kinnitamiseks. Taotlused, milles on kirjas, mis on HEV meetme rakendamise alus, on koolis olemas. Need on kinnitatud lapsevanema ja HEV koordineerija allkirjaga.

Tabel 2. Rakendatavad tugimeetmed HEV õpilase arengu toetamiseks

Tugimeetmed	Haridusliku erivajadusega õpilaste arv		Individuaalse arengu jälgimise kaart
	EHIS	Dok (nimekiri kinnitatud ÕN otsusega)	Õpilaste arv
Individuaalne õppekava	3	3	3
LÕKi õpilased tavaklassis	1	1	1
Õpiabi tunnid ajutise õpiraskusega õpilasele	7	7	7
Kokku	11	11	11

Kui 17.veebruari 2014 seisuga oli EHISe andmetel Kullamaa keskkoolis 25 haridusliku erivajadusega õpilast, siis käesoleval õppeaastal on neid 11. Kolm õpilast lõpetas põhikooli, üks LÕK-I õppinud õpilane lahkus teise kooli. 11-st õpilasest kolmel on individuaalne õppekava, neist üks osaleb õpiabirühma tundides; lisaks osaleb õpiabirühma tundides veel kaheksa õpilast, kel kõigil on kirjutamis-, lugemis ja/või arvutamiskursus. Aineõpetajate, HEV-meeskonna ning laiendatud juhtkonna otsusel saavad teised eelmisel õppeaastal HEV õpilaste nimekirjas olnud õpilased ainealaste õpingutega rahuldavalt hakkama. HEV-koordineerija hinnangul on probleemid tingitud keskendumiskursustest ja õpilaste käitumishäiretest. Möödunud õppeaastal jäi põhikoolis osas 14 õpilast täiendavale õppetööle, neist üks õpilane viies aines, mitu õpilast kahes kuni neljas aines, üks lõpuklassi õpilane seitsmes aines. Õppenõukogu protokollides on fikseeritud, et kõik nad sooritasid täiendava õppetöö ja lõpetasid klassikursuse.

Ühele õpilasele on soovitatud maavalitsuse nõustamiskomisjoni otsusega 06.06.2012 nr 11-2/45 lihtsustatud õppekava, on diagnoositud kerge intellektipuu. Lihtsustatud õppekava on olemas paber kandjal. Õpilane osaleb õpiabi tundides.

Järelevalve käigus tutvuti HEV-koordineerija käes olevate HEV-õpilaste individuaalse arengu kaartidega. Need on vormistatud paber kandjal. Kolme individuaalse õppekava järgi õppiva lapse individuaalse arengu kaarte teiste hulgas ei olnud. HEV koordineerija sõnul olid need klassijuhatajate

käes, kuid tema kinnitusel on arengukaardid avatud kõigile 11-le HEV-õpilasele. Olemasolevatest individuaalse arengu kaartidest olid kõigi arenguaspektide osas täidetud mõned. Märkused on napid ja pigem olukorda kirjeldavat laadi. Arengu toetamiseks vajalike tegevuste soovitusi pole toodud või on neid vähesel määral. Mõnedesse individuaalse arengu kaartidesse polnud võrreldes eelmise õppeaasta sama ajaga täiendavat infot lisatud.

Õpiabirühma õpetaja kasutab oma tööks aineõpetajate tööplaan. Toimunud õpiabi tundide kohta teeb ta sissekande õpiabi päevikusse, märkides üles tunni toimumise aja ja tunni teema. Päevik ei sisalda tunni eesmärke, kokkuvõtteid ega märkmeid lapse arenguaspektide kohta. Igapäevane tunnitegevus kujuneb seeläbi, et hommikul küsib õpiabi õpetaja aineõpetajalt, mida ülejäänud klass tunnis teeb ning teeb sedasama õpilastega õpiabi tunnis. Vaadeldud 2. klassi matemaatika- ja 5. klassi emakeeletunnis oluks õpiabi õpetajal rohkem võimalusi õpikeskkonda õpilaste individuaalsuse toetamiseks ära kasutada kui ta seda tegi.

HEV õpilase tugiteenuste kohta käivad andmed on kantud EHISesse ja kattuvad paberdokumentatsiooniga.

1.2. Tugispetsialistide koosseis ja ettevalmistus

Tabel 3. Tugispetsialistide ja tugimeetmeid rakendavate pedagoogide ametikohad ja osalemine täienduskoolitustel

Ametikoha nimetus	Kehtestatud ametikohtade arv	Täidetud ametikohtade arv	Ametikohal töötavate pedagoogide arv	Pedagoogid eriped kursusel viimase viie aasta jooksul
				EHIS
Logopeed	0,2	0	0	0
Koolipsühholoog	0	0	0	0
Õpilaskodu kasvataja	0	0	0	0
Õpiabi õpetaja	0,5	0,5	1	0
Sotsiaalpedagoog, kes täidab ka HEV koordineeri ülesandeid	0,5	0,5	1	0
HEV õpilaste klassi õpetaja	0	0	0	0
Kokku	1,2	1,0	2	0

Koolitöötajate koosseis on kinnitatud Kullamaa Keskkooli direktori käskkirjaga 15.09.2014.a.nr. 1-2/2, kooskõlastatud Kullamaa Vallavalitsusega, Kullamaa Keskkooli hoolekoguga ja Kullamaa Keskkooli

töötajatega. Õpiabi õpetaja ametikoha suurust pole selles eraldi välja toodud, see on õpetajate ametikoha suuruse sees.

Logopeed töötas Kullamaa Keskkoolis alates 2006. aastast ametikoha suurusega 0,32 kuni 2013/2014.õppeaasta lõpuni. Praegu on koht eelpool nimetatud põhjustel täitmata.

Õpiabirühma õpetaja, erialalt klassiõpetaja, ei ole viimase viie aasta jooksul läbinud HEV spetsiifika seotud täienduskoolitusi, kuid on osalenud aastatel 1997-2007 mahus 752 tundi täienduskoolitustel, mis toetavad õpiabirühma õpetaja kompetentside kujunemist, sh parandusõppe õpetaja 160-tunnisel koolitusel ja eripedagoogika 440-tunnisel koolitusel Tallinna Ülikoolis. Õpiabirühmaga töötab ta neljal päeval nädalas koormusega 0,5.

Sotsiaalpedagoog asus pärast ülikooli lõpetamist Kullamaa keskkooli tööle ametikoha suurusega 0,5 rohkem kui aasta tagasi. Kohapealseid vajadusi arvestades peaks tema ametikoha suurus olema 1,0. Sotsiaalpedagoogi tööülesanded on kirjeldatud tegevustena ametijuhendis. Kuna HEV õppe võrgustikutöö eestvedajana pole noorel sotsiaalpedagoogil veel piisavalt kompetentsi juhendamaks õpetajaid haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel ja tegemaks ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks ning õpilaste arengut toetavate meetmete rakendamiseks, sai loodud koolis möödunud aastal HEV-õppe meeskond.

HEV võrgustikku peaks kuuluma ka psühholoog. Praegu saab soovitada lapsevanemaid pöörduda nõustamiskeskuste psühholoogide poole suuremates keskustes, Haapsalus, Tallinnas, Pärnus, Raplas või mujal.

1.3. Õpetajate täienduskoolitus ja ettevalmistus tööks HEV õpilastega.

Kooli personali täienduskoolituse plaan on üldtööplaani lisa. See koostatakse õppeaastaks. Plaani kujunemist mõjutavad õpetajate enda soovid ja riiklike õppekavade muudatustest tingitud vajadused. Arvestatakse arengukavas kirjas olevaid eesmärgi. Viimase kolme aasta jooksul on üks õpetaja osalenud HEV spetsiifika alasel täienduskoolitusel mahus 5 tundi, üks õpetaja mahus 6 tundi ja üks

õpetaja mahus 320 tundi. 8 õpetajat on osalenud täienduskoolitusel „Hindamine ja õpilase areng“ mahus 6 tundi ja 6 õpetajat koolitusel „Grupi- ja käitumispsühholoogia erikursus“ mahus 8 tundi.

Pedagoogide täienduskoolituse plaan on kooli kehtiva üldtööplaani osa ja see sätestab, et 2014/2015. õppeaastal on eesmärgiks viia läbi täienduskoolitusi, toetamaks/arendamaks järgmisi valdkondi: HEV õpilaste õppetöö täiustamine, õpetajate ainealaste teadmiste täiendamine, meeskonnatöö. Käesoleval kuul toimub täienduskoolitus „HEV-õpilaste õppimise juhendamine“ mahus 4 tundi kõigile õpetajatele.

III Temaatilise haldusjärelevalve eesmärkidest lähtuv kokkuvõte

HEV õppe korraldus on sätestatud kooli õppekavas ja sellele on arvamuse andnud õppenõukogu. Direktor on hoolekogule HEV-õppega seonduvat tutvustanud, kuid hoolekogu protokollides pole fikseeritud otsust, et hoolekogu oleks selle kohta arvamuse andnud.

Möödunud õppeaasta teisel poolaastal loodi koolis HEV-õppe meeskond, kuhu kuuluvad lisaks sotsiaalpedagoogile - HEV-õppe koordineerijale kõik klassiõpetajad, õpiabi õpetaja, direktor ja õppealajuhataja. Nimetatud meeskond arutab HEV õppega seotud küsimusi kaks korda õppeaastas ning teeb ettepanekuid õpilastele õpiabi ja muude tugimeetmete määramiseks. Ettepanek edastatakse kooli laiendatud juhtkonnale, kes vormistab selle otsusena õppenõukogule kinnitamiseks. Otsused sisaldusid õppenõukogu protokollides.

Kullamaa Keskkoolis töötavad käesoleval õppeaastal tugispetsialistidena õpiabirühma õpetaja ja sotsiaalpedagoog. Logopeed töötas Kullamaa Keskkoolis alates 2006. aastast ametikoha suurusel 0,32 kuni eelmise õppeaasta lõpuni. Uut spetsialisti pole õnnestunud Läänemaa Rajaleidja keskusel leida ja seetõttu pole Kullamaa keskkooli ja lasteaia lastele vajalik tugiteenus käesoleval õppeaastal tagatud.

Üks õpilane õpib tavaklassis lihtsustatud õppekava alusel, kool on võtnud kasutusele LÕK-õppematerjalid. Lihtsustatud õppekava on koostatud ja olemas paberkandjal. Õpilane osaleb õpiabi tundides.

Õpilaste hariduslikke erivajadusi puudutavad andmed EHISes ja paberdokumentatsioonis sh õppenõukogu protokollides langevad kokku. 11-st HEV-õpilasest kolmele on koostatud individuaalsed õppekavad, mis olid ka paberkandjal olemas. Kõigile 11-le HEV-õpilasele oli avatud individuaalse

arengu kaart, kuid kaartidel toodud arenguaspektid on täidetud ebapiisavalt. Märkused on napid ja pigem olukorda kirjeldavat laadi; arengu toetamiseks vajalike tegevuste soovitusi pole toodud või on neid vähesel määral. Mõnedesse individuaalse arengu kaartidesse polnud võrreldes eelmise õppeaasta sama ajaga täiendavat infot lisatud.

Õpiabirühma õpetaja, erialalt klassiõpetaja, kes on osalenud aastatel 1997-2007 mahus 752 tundi täienduskoolitustel, mis toetavad erivajadustega õpilaste õpetaja kompetentside kujunemist, pole viimastel aastatel täienduskoolitustel käinud. Kuna õpikäsitus on muutunud ja õppemeetodid uuenenud, ei vastanud õpiabi tundides nähtu tänapäevastele nõuetele. Nüüdseks on õpiabi rühma õpetaja asunud oskusi koolitusel täiendama.

IV Ettepanekud kooli direktorile.

1. Tagada individuaalsete arengukaartide sihipärane täitmine.
2. Analüüsida aine- ja klassiõpetajate koostöös õpiabirühma tundide tegevuse tulemuslikkust ja tõhustada õpetajate koostööd.

V Ettepanekud kooli pidajale

1. Luua võimalused psühholoogi ja eripedagoogi/logopeedi teenuse rakendamiseks.

VI Ettekirjutused kooli direktorile

Ei ole.

VII Riikliku järelevalve teostaja:

Mare Tereping

Lääne Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna nõunik